

การถือศีลอย่างเข้มขลัง และวิถีพุทธที่เคร่งครัด

ของชาวปะหล่อง บ้านนอแล

ชาวตาละ-อานแก หรือชาวปะหล่อง ที่บ้านนอแล ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกลุ่มชนที่พูดภาษาในตระกูลออสโตร-เอเชียติก ซึ่งอพยพโยกย้ายจากรัฐฉานในสหภาพเมียนมาร์ เข้ามาตั้งหลักแหล่งที่หมู่บ้านชายเขตแดนไทย-สหภาพเมียนมาร์ในปี พ.ศ.2525

ชาวตาละอานแกนับถือศาสนาพุทธ นิกายเถรวาท และเป็นพุทธศาสนิกชนที่เคร่งครัดในการทำบุญ ฟังเทศน์ ถือนอนวัด เมื่อมีลูกชายก็มีประเพณีบวชสามเณรและบวชพระ หมู่บ้านของชาวตาละอานแกจะมีวัดหรือสำนักสงฆ์ทุกหมู่บ้าน เนื่องจากชาวตาละอานแกดำรงชีวิตด้วยการทำเกษตรกรรม เพาะปลูกเพื่อการยังชีพ และใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติ ชาวตาละอานแกจึงเหมือนกับผู้คนชาวเอเชียอาคเนย์อีกหลายกลุ่ม ที่มักจะนับถือผีด้วย ในขณะที่ทำบุญ ทำทาน ฟังเทศน์ ถือนอนวัด ชาวตาละอานแกก็มีประเพณีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการนับถือผี ประเพณีปฏิบัติที่สำคัญที่สุดของชาวตาละอานแกที่บ้านนอแล และหมู่บ้านชาวตาละอานแกที่ขยายแยกย้ายไปจากบ้านนอแลก็คือ พิธีปิดประตูเมือง ซึ่งมักจะอยู่ในระยะเวลาที่ตรงกับวันแรม 8 ค่ำ เดือน 6 หรือ เดือน 7 เป็นช่วงเวลาก่อนเข้าพรรษา หรือก่อนที่จะเข้าหน้าฝน เมื่อได้เตรียมพื้นที่เพาะปลูกไว้แล้ว และรอให้ฝนลง ชาวตาละอานแกจะเตรียมงาน ทำอาหาร และเครื่องเซ่นหลายอย่าง รวมทั้งมีการสานตัวตะขาบ ตัดกระดาษเป็นรูปงูเล็ก งูใหญ่ และธง เพื่อใช้ประดับประดาศาลเจ้าเมือง รวมทั้งมีการจัดทำอาวุธจำลอง เช่น มีด ดาบ ธนู ปืน และเชือกผูกม้า ผูกวัว ให้กับเจ้าเมือง อาหารและสิ่งของทั้งหมดนี้จะนำไปถวายแก่เจ้าเมืองที่ศาลเจ้าเมือง

ศาลเจ้าเมืองเป็นศาลคู่ มี 2 ศาล เป็นศาลของเจ้าพี่และเจ้าน้อง ซึ่งเป็นวิญญาณหรือผีที่ปกปักรักษาหมู่บ้าน หมู่บ้านชาวตาละอานแกทั้งในประเทศไทยและในสหภาพเมียนมาร์ จะมีศาลเจ้าเมืองทุกหมู่บ้าน

ในการประกอบพิธีกรรม เช่น ไหว้ถวายของต่างๆ รวมทั้งการขอพร จะมีหมอมึงและผู้ช่วยอีก 2 คน เป็นผู้นำในการถวายของ คำกล่าวบูชาเช่นไหว้ และการขอพรในการเพาะปลูกทำกิน และความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในหมู่บ้าน หลังจากประกอบพิธีปิดประตูเมือง ข้อปฏิบัติสำคัญประการหนึ่งคือ ชาวบ้านจะไม่ออกไปทำงานในไร่นา 1 วัน เพราะเป็นวันที่เจ้าเมืองและลูกน้องทั้งหลายจะนำเอาอาวุธ ม้า และวัวที่ถวายให้ ออกไปดูแลไร่นา ขับไล่สิ่งไม่ดีต่างๆ ไป เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีในฤดูกาลเพาะปลูก

ข้อปฏิบัติที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งคือ หลังจากวันปิดประตูเมืองแล้วไปจนกระทั่งออกพรรษาซึ่งจะมีการประกอบพิธีกรรมเปิดประตูเมือง จะไม่มีการแต่งงานออกเรือน วันเปิดประตูเมืองมักจะเป็นวันขึ้น 3 ค่ำ หรือ ขึ้น 13 ค่ำ หรือ แรม 8 ค่ำ เดือน 12 ก็ได้ ในระหว่างช่วงการปิดประตูเมืองถ้าผู้ใดละเมิดข้อห้ามนี้จะต้องออกไปอยู่นอกหมู่บ้าน และจะกลับเข้ามาในหมู่บ้านไม่ได้ จนกว่าจะมาบอกกล่าวผู้ใหญ่บ้าน และทำพิธีขอมาศาลเจ้าเมืองในวันเปิดประตูเมือง

จะเห็นได้ว่า ชาวตาละอานแกมีการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องเข้ากันระหว่างการนับถือพุทธศาสนาและความเชื่อเรื่องผีและวิญญาณ ก่อนวันเข้าพรรษาก็มีการเซ่นไหว้ถวายของและขอพรจากวิญญาณที่ปกป้องดูแลหมู่บ้านและไร่นาในวันปิดประตูเมือง เมื่อถึงวันเข้าพรรษาที่ไปวัดทำบุญ ฟังเทศน์ ในช่วงเข้าพรรษา 3 เดือน ก็มีการถือนอนวัด ซึ่งก็เป็นช่วงที่ห้ามไม่ให้มีการแต่งงานหลังวันปิดประตูเมือง และก็นั่นอนว่าเป็นช่วงเดียวกับฤดูกาลเพาะปลูกในไร่นา ดังนั้นในช่วงนี้ก็มีแรงงานของลูกๆ ทุกคนช่วยกันในการทำไร่นา จนเมื่อออกพรรษาก็จะมีวันเปิดประตูเมือง ซึ่งก็เป็นช่วงหลังการเก็บเกี่ยวข้าวในนาแล้ว ที่หมู่บ้านนอแลนั้น แม้ว่าจะไม่ได้ทำไร่ข้าวแล้ว เพราะเกือบทุกคนทำงานให้กับโครงการหลวง แต่พิธีปิดประตูเมืองก็ยังคงเป็นพิธีกรรมที่สำคัญที่สุดของหมู่บ้าน